

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/91/2024
Identifikačné číslo spisu:	7622201433
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7622201433.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne R. A., nar. XX. XX. XXXX, G. XXX, zast. JUDr. Michalom Michalovčíkom, advokátom, Košice, Moldavská cesta 10/B, proti žalovanému PROFÍ CREDIT Slovakia, s.r.o., Bratislava, Pribinova 25, zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Bratislava, Kubániho 16, o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov a vydanie bezdôvodného obohatenia 2.912,02 eura s prísl., vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves sp. zn. 7Csp/34/2022, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. novembra 2023 sp. zn. 2CoCsp/87/2022, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 30. novembra 2023 sp. zn. 2CoCsp/87/2022 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 7Csp/34/2022-142 zo dňa 18. januára 2024 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom sp. zn. 7Csp/34/2022 zo 17. augusta 2022 určil, že úver zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 2. 8. 2016 je bezúročný a bez poplatkov (výrok I.), žalovanému uložil povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie 2.912,02 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.912,02 eura od 14. 4. 2022 až do zaplatenia (výrok II.) a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % (výrok III.).

1.1. Súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX žalovaný poskytol žalobkyni úver 3.000 eur so splatnosťou úveru 42 mesiacov, výškou mesačných splátok 103,75 eura, z toho splátka istiny úveru 71,43 eura a splátka úroku 32,32 eura, s ročnou úrokovou sadzbou 22,44 % a RPMN úveru 24,84 %, pričom žalovaná preukázateľne v prospech žalovaného zaplatila celkove sumu 5.912,02 eura.

1.2. Súd posúdil úverovú zmluvu vzhľadom na postavenie strán ako spotrebiteľskú, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka (OZ), a na ktorú sa vzťahujú tiež ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, iných úveroch a pôžičkách (ďalej aj „zákon č.

129/2010 Z. z.“). Žalobe vyhovel z dôvodu, že úverová zmluva neobsahuje všetky náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, nakoľko je ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) uvedená nesprávne, v neprospech spotrebiteľa. Súd mal za to, že v zmluve je uvedená len samotná výška RPMN, pričom nie sú uvedené predpoklady na výpočet RPMN.

1.3. Navyše sa súd nestotožnil s argumentmi žalovaného, ktorý tvrdil, že pri uzatváraní úverovej zmluvy nevyžadoval poistenie schopnosti splácať úver ako podmienku pre uzavretie zmluvy, mal za to, že poistenie bolo žalovanej nanútené a žalovaný do výpočtu RPMN nezahrnul výšku poistného. Na základe vyššie uvedeného považoval v zmysle § 11 ods. 1 v spojení s § 9 ods. 2 písm. k) zák. č. 129/2010 Z. z. (platného a účinného v čase uzavretia zmluvy) úver za bezúročný a bezpoplatkový. Následkom bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru súd rozhodol o vydaní bezdôvodného obohatenia žalobkyni vo výške rozdielu zaplatenej sumy a istiny úveru spolu s úrokom z omeškania.

1.4. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 CSP podľa pomeru úspechu strany vo veci.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 30. novembra 2023 sp. zn. 2CoCsp/87/2022 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol (I. výrok), žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v plnom rozsahu. (II. výrok)

2.1. Odvolací súd preskúmaním rozhodnutia súdu prvej inštancie a konania, ktoré mu predchádzalo zistil, že boli naplnené žalovaným tvrdené odvolacie dôvody, keď súd z vykonaného dokazovania vyvodil nesprávne skutkové zistenia, nesprávne interpretoval aplikované právne normy, z čoho vyvodil nesprávny právny záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Odvolací súd sa stotožnil s právnym posúdením zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 2. 8. 2016 ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle právnej úpravy zák. č. 129/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Uviedol, že súd prvej inštancie dospel k záveru, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 písm. k) zákona 129/2010 Z. z. (platného v čase uzavretia úverovej zmluvy) z dôvodu, že ročná percentuálna miera nákladov je uvedená nesprávne, a to v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľky, nakoľko v zmluve je uvedená len samotná výška RPMN, pričom v zmluve nie sú vôbec uvedené predpoklady na jej výpočet. Pri svojom závere poukázal na závery rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C - 448/17 Danko. Uvedený záver súdu prvej inštancie nebol preto správny. Údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov je indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Pri tomto údaji preto zákonodarca požaduje súčasne uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie jeho výšky. Odvolací súd mal za to, že v predmetnej úverovej zmluve sú uvedené všetky predpoklady potrebné na výpočet RPMN, ktorými sú uvedenie výšky úveru, výšky splátky, jej intervalu, počtu splátok, uvedenie výšky úrokov a prípadných poplatkov, ktoré údaje zo zmluvy jednoznačne vyplývajú.

2.2. Odvolací súd konštatoval, že predmetnou problematikou sa už zaoberala judikatúra dovolacieho súdu, a to konkrétne v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/183/2020 z 24. februára 2021, ktoré bolo zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod číslom R 86/2021, a v ktorom najvyšší súd judikoval, že na rozdiel od súdov nižších inštancií, zastáva názor, že zo znenia § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z. (v znení do 31. marca 2015, v čase podpisu zmluvy uvedené ustanovenie obsahovo nezmenené, ale uvedené už pod § 9 ods. 2 písm. k)) nevyplýva povinnosť veriteľa uviesť v zmluve konkrétny matematický výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom zákon nepožaduje ani predpoklady pre výpočet RPMN špeciálne v zmluve označovať ako predpoklady pre výpočet RPMN. Takúto požiadavku pritom nie je možné vyvodiť gramatickým (jazykovým) ani teleologickým (účelovým) výkladom daného zákonného ustanovenia. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí poukazoval na závery rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C - 448/17 Danko, z ktorého si však vyvodil nesprávny záver. V uvedenom rozsudku Súdny dvor EÚ vyložil, že „článok 4 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere jednak neuvádza ročnú percentuálnu mieru nákladov a obsahuje iba matematický vzorec výpočtu tejto ročnej percentuálnej miery nákladov, ktorý nie je doplnený údajmi nevyhnutnými na uskutočnenie tohto výpočtu, a jednak neuvádza úrokovú sadzbu, takáto okolnosť je rozhodujúcim prvkom v rámci analýzy dotknutého vnútroštátneho súdu v súvislosti s otázkou, či je podmienka uvedenej zmluvy týkajúca sa nákladov úveru vypracovaná jasne a zrozumiteľne v zmysle uvedeného ustanovenia.“ Predmetná zmluva o

spotrebiteľskom úvere však obsahovala aj ročnú percentuálnu mieru nákladov a súčasne uvádza aj úrokovú sadzbu. Z uvedených dôvodov potom záver súdu prvej inštancie, že predmetná zmluva v rozpore s § 9 ods. 2 písm. k) zákona 129/2010 Z. z. neobsahuje zákonnú náležitosť, a to všetky predpoklady použité pre výpočet RPMN, čo má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť predmetného úveru v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch, nebol správny.

2.3. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalovaná si poistenie schopnosti splácať úver nevymienila, pričom za dôkaz o tejto skutočnosti považoval žalovaným predloženú prihlášku do poistenia, ktorá bola žalobkyňou podpísaná v ten istý deň ako zmluva o úvere. Na základe uvedeného vyvodil záver, že predmetná zmluva bola predložená žalovaným, takže sa stotožnil so stanoviskom žalobkyne, že poistenie jej bolo zo strany žalovaného prinajmenšom nanútené a nemožno v žiadnom prípade hovoriť o dobrovoľnosti na strane žalobkyne, ktorá v deň uzatvárania úverovej zmluvy podpisovala viaceré dokumenty. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že žalobkyňa najprv požiadala o úver písomnou žiadosťou, následne prejavila vôľu pristúpiť do poistenia schopnosti splácať úver a podpísala prihlášku do poistenia, ktorá bola na samostatnom formulárovom tlačive. Následne po schválení žiadosti o poskytnutie úveru požiadavky a údaje uvedené v prihláške na poistenie boli premietnuté do kolóniek formulárovej zmluvy o spotrebiteľskom úvere a rovnako ako ďalšie údaje o poskytovanom úvere. Z listinných dôkazov predložených žalovaným, a to zmluvy o spotrebiteľskom úvere a prihlášky do poistenia vyplýva, že uzavretie poistnej zmluvy nebolo podmienkou poskytnutia úveru, nakoľko v zmluve o spotrebiteľskom úvere sa uvádza informácia o náhrade poistného, ak dlžník pristúpi k poisteniu schopnosti splácať úver, čo znamená, že spotrebiteľ prihlášku na poistenie nemusel podpísať a v takom prípade by sa kolónky týkajúce sa informácie o náhrade poistného v zmluve o úvere nevyplnili. V prihláške do poistenia schopnosti splácať úver je uvedené vyhlásenie poistníka, že „pristúpenie k poisteniu na základe podpísania tejto prihlášky do poistenia nie je podmienka uzatvorenia a vykonávania zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi poistníkom ako veriteľom a poisteným ako dlžníkom a ani iného zmluvného vzťahu medzi nimi. Poistený nie je povinný prijať návrh poistenia zo strany poistníka, pričom vyhlasuje, že o tejto skutočnosti bol poistníkom jasne a zrozumiteľne informovaný a túto skutočnosť potvrdzuje svojím podpisom.“ Súd prvej inštancie konštatoval, že údaj o RPMN v spotrebiteľskej zmluve nie uvedený správne aj z toho dôvodu, že žalovaný do RPMN nezahrnul poistné. Odvolací súd poukázal, že na výpočet RPMN sa použijú celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, pričom do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok. Povinnosť žalobkyne uzavrieť zmluvu o poistení schopnosti splácať úver ako podmienka na poskytnutie úveru preukázaná nebola.

2.4. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovanému priznal nárok na náhradu trov voči žalobkyňi v plnom rozsahu, nakoľko bol v konaní úspešný. Ide o trovy tak konania pred súdom prvej inštancie ako i konania odvolacieho.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie (ďalej aj „dovolateľka“). Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f), § 421 ods. 1 písm. a), § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Namietala, že v danom prípade vo svojom podaní zo dňa 10. 11. 2022, vo vyjadrení k odvolaniu podanom žalovaným, požiadala v zmysle ustanovenia § 219 ods. 3 CSP o to, aby ak bude odvolací súd rozhodovať o odvolaní rozsudkom bez nariadenia pojednávania, boli miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku právnomu zástupcovi žalobkyne oznámené aj elektronickými prostriedkami. Napriek výslovnej písomnej žiadosti žalobkyne, odvolací súd právneho zástupcu žalobkyne o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami neupovedomil. Vzhľadom na ústavnoprávny a procesnoprávny rozmer verejného vyhlásenia rozsudku, uvedené nerešpektovanie predpokladov a zásad, za ktorých sa v súlade s právnym poriadkom rozsudok vyhlasuje, odvolací súd odňal strane žalobkyne možnosť konať pred súdom. Takýmto nesprávnym procesným postupom odvolací súd znemožnil žalobkyňi, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čím je naplnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP (rovnako tiež Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 11. 12. 2018 sp. zn. 5Cdo/14/2018).

3.2. V súvislosti s nezákonnosťou a arbitrárnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu poukázala dovolateľka

na body 20. až 22., v zmysle ktorých odvolací súd konštatoval tieto závery:

„20. Z listinných dôkazov predložených žalovaným, a to zmluvy o spotrebiteľskom úvere a prihlášky do poistenia vyplýva, že uzavretie poistnej zmluvy nebolo podmienkou poskytnutia úveru, nakoľko v zmluve o spotrebiteľskom úvere sa uvádza informácia o náhrade poistného, ak dlžník pristúpi k poisteniu schopnosti splácať úver, čo znamená, že spotrebiteľ prihlášku na poistenie nemusel podpísať a v takom prípade by sa kolónky týkajúce sa informácie o náhrade poistného v zmluve o úvere nevyplnili. V prihláške do poistenia schopnosti splácať úver je uvedené vyhlásenie poistníka, že „pristúpenie k poisteniu na základe podpísania tejto prihlášky do poistenia nie je podmienka uzatvorenia a vykonávania zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi poistníkom ako veriteľom a poisteným ako dlžníkom a ani iného zmluvného vzťahu medzi nimi. Poistený nie je povinný prijať návrh poistenia zo strany poistníka, pričom vyhlasuje, že o tejto skutočnosti bol poistníkom jasne a zrozumiteľne informovaný a túto skutočnosť potvrdzuje svojím podpisom.“ Súd prvej inštancie konštatoval, že údaj o RPMN v spotrebiteľskej zmluve nie uvedený správne aj z toho dôvodu, že žalovaný do RPMN nezahrnul poistné. Odvolací súd poukázal, že na výpočet RPMN sa použijú celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, pričom do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok. Povinnosť žalobkyne uzavrieť zmluvu o poistení schopnosti splácať úver ako podmienka na poskytnutie úveru preukázaná nebola. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie. Odvolací súd opačne, na rozdiel od súdu prvej inštancie, vyvodil nesprávne tak skutkové, ako aj právne závery o tom, že uzavretie poistnej zmluvy nebolo podmienkou poskytnutia úveru žalobkyni. Ďalej odvolací súd konštatoval, že nakoľko žalobkyňa ako spotrebiteľka nepreukázala povinnosť uzavrieť zmluvu o poistení schopnosti splácať úver, poistné nemalo byť zahrnuté do výpočtu RPMN. K odôvodneniu napadnutého rozsudku odvolacieho súdu mala dovolateľka za potrebné v prvom rade zdôrazniť, že povinnosti vyplývajúce pri ochrane spotrebiteľov z úradnej moci, nie sú limitované koncentračnou zásadou, a už vôbec nie sú limitované pri povinnosti súdu ex offio skúmať v spotrebiteľských veciach obligatórne náležitosti zmlúv, napr. aj neprijateľnosť zmluvných podmienok, odbornú starostlivosť a osobitne pri zisťovaní bonity dlžníka, rozpor s dobrými mravmi, podľa zákona o ochrane spotrebiteľov a podľa Občianskeho zákonníka, pod.. Podotkla, že takúto povinnosť súd má bez ohľadu na to, či je, alebo nie je spotrebiteľ zastúpený advokátom. Odvolací súd však nepostupoval dôsledne podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách, ak vyvodil záver, že zmluva o úvere obsahuje všetky obligatórne náležitosti, rovnako, ak sa opomenul zaoberať tým, či skutočne zmluva o úvere obsahuje všetky obligatórne náležitosti. Prítom poukázala na § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách, podľa ktorého na určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru postačuje absencia aj čo i len jednej obligatórnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ďalej uviedla, že odvolací súd v bode 20. odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu konštatoval, že „... uzavretie poistnej zmluvy nebolo podmienkou poskytnutia úveru, nakoľko v zmluve o spotrebiteľskom úvere sa uvádza informácia o náhrade poistného, ak dlžník pristúpi k poisteniu schopnosti splácať úver, čo znamená, že spotrebiteľ prihlášku na poistenie nemusel podpísať a v takom prípade by sa kolónky týkajúce sa informácie o náhrade poistného v zmluve o úvere nevyplnili.“ Toto považovala za nesprávne, dokonca aj za nelogické, čo zakladá aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Poukázala na to, že túto skutočnosť vyhodnotil súd prvej inštancie (bod 38. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie) presne opačne, a teda :

„38. Súd sa nestotožnil s argumentmi žalovaného, keď tvrdil, že žalovaný pri uzatváraní predmetnej úverovej zmluvy nevyžadoval poistenie schopnosti splácať úver ako podmienku pre uzavretie zmluvy o úvere, nakoľko išlo o osobitnú službu. Listinný dôkaz predložený žalovaným - prihláška do poistenia (poistenie schopnosti splácať úver), ktorý žalobkyňa podpísala v deň uzatvárania predmetnej úverovej zmluvy, teda dňa 2. 8. 2016 je dôkazom toho, že poistenie si nevymienila žalobkyňa, ale predmetná zmluva bola predložená žalovaným, takže je možné stotožniť sa so stanoviskom žalobkyne, že poistenie jej bolo zo strany žalovaného prinajmenšom nanútené, takže nemožno v žiadnom prípade hovoriť o dobrovoľnosti na strane žalobkyne, ktorá v deň uzatvárania úverovej zmluvy podpisovala viaceré dokumenty. Navyše veriteľovi, teda žalovanému, boli poistné poplatky vopred známe, no napriek tomu ich do výpočtu RPMN neuviedol.“ Samotná informácia, navyše vopred naformulovaná dodávateľom o

tom, že „poistenie nie je podmienkou pre uzatváranie zmluvy“, nemôže postačovať ako dôkaz o bezpodmienečnosti. Navyše vtedy, ak z ďalších okolností, najmä však, ak zo strany dodávateľa ide o vopred nastavený proces, keď spotrebiteľovi zdanlivo len ponúka poistenie, pričom mu za tým účelom predkladá prihlášku na poistenie, čo svedčí o opaku, a to práve preto, že sú realizované v rovnakom čase, pričom sú zo strany dodávateľa spotrebiteľovi predložené príslušné dokumenty, vrátane „prihlášky do poistenia“ k podpisu spolu, a nie sú mu ani len riadne vysvetlené možnosti, ktoré má (či poistenie uzatvoriť alebo neuzatvoriť, resp. či s poistením súhlasiť alebo ho odmietnuť). Aj v prípade, ak by spotrebiteľ mal možnosť poistenie odmietnuť eventuálne prijať, prečo dodávateľ, a teda v tomto prípade žalovaný hoci mu boli poistné poplatky známe (trebárs nazvané ako „náhrada poistného“), do výpočtu RPMN tieto poplatky (poistné) nezahrnul ani neuviedol. Odvolací súd tiež neprihliadal ani na žalobkyňou predložený výpočet RPMN, pričom z úverovej dokumentácie nachádzajúcej sa v spise je zrejmé, že žalovaná považuje poistenie za dobrovoľné, preto poistné nezahrnul do nákladov, čo muselo spôsobiť podhodnotenie skutočnej výšky RPMN v neprospech spotrebiteľa, čo je podľa § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách taktiež dôvodom bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Za nesprávny a arbitrárny žalobkyňa potom považovala záver odvolacieho súdu v bode 17. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, keď konštatoval, že „Z uvedených dôvodov potom záver súdu prvej inštancie, že predmetná zmluva v rozpore s § 9 ods. 2 písm. k) zákona 129/2010 Z. z. neobsahuje zákonnú náležitosť, a to všetky predpoklady použité pre výpočet RPMN, čo má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť predmetného úveru v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch, nie je správny.“ Súd prvej inštancie sa totiž vo svojom rozsudku na rozdiel od odvolacieho súdu neobmedzil len na konštatovanie absencie všetkých predpokladov použitých pre výpočet RPMN pre určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti, ako to konštatoval odvolací súd, v zmysle § 9 ods. 2 písm. k) v spojení s § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách, ale zaoberal sa najmä presnosťou a určitosťou vyjadrenia RPMN, a teda aj tým, že do jej výpočtu sa zahŕňa nielen výška úrokovej sadzby, ale aj výška ostatných poplatkov spojených s úverom (vrátane poistného), a to preto, že pre spotrebiteľa ide o najdôležitejší údaj, keďže mu umožňuje najjednoduchšie porovnanie ceny jednotlivých spotrebiteľských úverov. Predovšetkým nezahrnutie poistného malo zásadný vplyv na nesprávny výpočet a určenie RPMN. Žalobkyňa tvrdila, že v zmluve o úvere je tiež nesprávne uvedená aj celková čiastka, ktorú ma spotrebiteľ zaplatiť, a to v neprospech spotrebiteľa, a aj preto je predmetný spotrebiteľský úver bezúročný a bez poplatkov. Na toto však odvolací súd neprihliadal.

3.3. Žalobkyňa nezistila, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako dovolací súd, už riešil a vyriešil otázky týkajúce vyššie uvedeného, čo podľa názoru žalobkyne zakladá dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom žalobkyňa nezistila ani konkrétny judikát (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky), ktorý by odvolací súd nerešpektoval, preto navrhla, aby dovolací súd prípadne vyriešil nasledovnú právnu otázku: Nesie spotrebiteľ v súdnom konaní dôkazné bremeno pri preukazovaní nutnosti (povinnosti) uzavrieť zmluvu o poistení schopnosti splácať úver ako podmienky na poskytnutie úveru, v zmysle § 2 písm. g) v spojení s § 19 ods. 1 a 2 a nasl. zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách?

4. Žalovaná vo vyjadrení uviedla, že dovolanie žalobkyne považuje za nedôvodné, a preto navrhla dovolaciemu súdu dovolanie v zmysle ustanovenia § 448 CSP zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a tiež dôvodné.

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V preskúmvanej veci žalobkyňa odôvodňovala prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

9. V preskúmvanej veci žalobkyňa vymedzila znátočnosť vadu spočívajúcu v porušení práva na spravodlivý proces tou procesnou okolnosťou (§ 420 písm. f) CSP), že vo svojom podaní zo dňa 10. 11. 2022, vo vyjadrení k odvolaniu podanom žalovaným, požiadala v zmysle ustanovenia § 219 ods. 3 CSP o to, aby ak bude odvolací súd rozhodovať o odvolaní rozsudkom bez nariadenia pojednávania, boli miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku právnomu zástupcovi žalobkyne oznámené aj elektronickými prostriedkami. Napriek výslovnej písomnej žiadosti žalobkyne, odvolací súd právneho zástupcu žalobkyne o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami neupovedomil.

10. Podľa § 219 ods. 3 CSP platí, že vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi súd miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiadala, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

11. Zo spisového materiálu dovolací súd zistil, že žalobkyňa dňa 11. novembra 2025 vo vyjadrení žalobkyne k odvolaniu žalovaného (č. l. 117) požiadala odvolací súd, ak by rozhodoval o odvolaní rozsudkom bez nariadenia pojednávania, v zmysle § 219 ods. 3 CSP o oznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku právnomu zástupcovi žalobkyne, prostredníctvom elektronických prostriedkov. Z obsahu spisu však vyplýva, že odvolací súd predmetnú žiadosť nevzal v úvahu a žalobkyňu prostredníctvom elektronických prostriedkov o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku, neupovedomil.

12. Dovolací súd už vo svojej skoršej rozhodovacej činnosti poukázal na dôležitosť a neopakovateľnosť verejného vyhlásenia rozsudku (napr. R 14/2010, 5Cdo/120/2009, 3MCdo/16/2011) ako dôležitého procesnoprávneho inštitútu tvoriaceho imanentnú súčasť práva na spravodlivý proces. Oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku je jedným z kvalitatívnych atribútov, ktoré musia byť pre rešpektovanie práva na spravodlivý proces právne perfektné a bez väd. Iba strana, ktorá bola riadne oboznámená s časom a miestom verejného vyhlásenia rozsudku má reálnu možnosť uplatniť svoje procesné práva. Ak súd neinformoval o čase verejného vyhlásenia rozsudku, porušil tak právo strán sporu na spravodlivý proces. Rozsudok, ktorému takáto vada predchádza, je po preskúmaní jeho dokonalosti neudržateľný, pričom odstránenie tejto vady je možné iba cestou zrušenia takého rozsudku.

13. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd postupoval spôsobom, ktorý bol v rozpore s procesnými ustanoveniami, a ktorým došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces. Inak povedané, vyššie uvedeným nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu došlo k tomu, že žalobkyňi bolo znemožnené realizovať jej procesné právo zúčastniť sa verejného vyhlásenia rozsudku vo veci, v ktorej vystupuje ako jedna zo sporových strán, teda došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Žalobkyňa dôvodne namietala existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd preto jeho dovolanie v tejto časti vyhodnotil ako prípustné a dôvodné.

14. K časti dovolania, kde žalobkyňa namieta že na výpočet RPMN v zmysle odôvodnenia odvolacieho súdu sa použijú celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, pričom do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok, pričom povinnosť žalobkyne uzavrieť zmluvu o poistení schopnosti splácať úver ako podmienka na poskytnutie úveru preukázaná nebola a odvolací súd opačne, na rozdiel od súdu prvej inštancie, vyvodil nesprávne tak skutkové ako aj právne závery o tom, že uzavretie poistnej zmluvy nebolo podmienkou poskytnutia úveru žalobkyňi. Poukazujúc na to, že odvolací súd konštatoval, že nakoľko žalobkyňa ako spotrebiteľka nepreukázala povinnosť uzavrieť zmluvu o poistení schopnosti splácať úver, poistné nemalo byť zahrnuté do výpočtu RPMN.

14.1. Dovolací súd v súvislosti s predmetnou námietkou poukazuje na bod 38 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, v ktorom konštatoval nasledovné:

38. Súd sa nestotožnil s argumentmi žalovaného, keď tvrdil, že žalovaný pri uzatváraní predmetnej úverovej zmluvy nevyžadoval poistenie schopnosti splácať úver ako podmienku pre uzavretie zmluvy o úvere, nakoľko išlo o osobitnú službu. Listinný dôkaz predložený žalovaným - prihláška do poistenia (poistenie schopnosti splácať úver), ktorý žalobkyňa podpísala v deň uzatvárania predmetnej úverovej zmluvy, teda dňa 2. 8. 2016 je dôkazom toho, že poistenie si nevymienila žalobkyňa, ale predmetná zmluva bola predložená žalovaným, takže je možné stotožniť sa so stanoviskom žalobkyne, že poistenie jej bolo zo strany žalovaného prinajmenšom nanútené, takže nemožno v žiadnom prípade hovoriť o dobrovoľnosti na strane žalobkyne, ktorá v deň uzatvárania úverovej zmluvy podpisovala viaceré dokumenty. Navyše veriteľovi, teda žalovanému, boli poistné poplatky vopred známe, no napriek tomu ich do výpočtu RPMN neuviedol. Odvolací súd v bode 20 uviedol:

20. Z listinných dôkazov predložených žalovaným, a to zmluvy o spotrebiteľskom úvere a prihlášky do poistenia vyplýva, že uzavretie poistnej zmluvy nebolo podmienkou poskytnutia úveru, nakoľko v zmluve o spotrebiteľskom úvere sa uvádza informácia o náhrade poistného, ak dlžník pristúpi k poisteniu schopnosti splácať úver, čo znamená, že spotrebiteľ prihlášku na poistenie nemusel podpísať a v takom prípade by sa kolónky týkajúce sa informácie o náhrade poistného v zmluve o úvere nevyplnili. V prihláške do poistenia schopnosti splácať úver je uvedené vyhlásenie poistníka, že „pristúpenie k poisteniu na základe podpísania tejto prihlášky do poistenia nie je podmienka uzatvorenia a vykonávania zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi poistníkom ako veriteľom a poisteným ako dlžníkom a ani iného zmluvného vzťahu medzi nimi. Poistený nie je povinný prijať návrh poistenia zo strany poistníka, pričom vyhlasuje, že o tejto skutočnosti bol poistníkom jasne a zrozumiteľne informovaný a túto skutočnosť potvrdzuje svojím podpisom.“

14.2. Podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

14.3. Podľa § 384 ods. 1 až 4 CSP, ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám. Odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonal súd prvej inštancie, hoci ich strana navrhla. Odvolací súd môže doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v § 366 CSP. Aj bez návrhu môže odvolací súd vykonať dôkazy na zistenie, či sú splnené procesné podmienky.

14.4. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

14.5. Dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil právne závery odlišné od záverov súdu prvej inštancie bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie). Ak sa odvolací súd chcel odchyliť od záveru prijatého súdom prvej inštancie, mal tak urobiť na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, teda nariadiť pojednávanie v zmysle § 385 ods. 1 CSP a dokazovanie v zmysle § 384 ods. 1 CSP v potrebnom rozsahu zopakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov podľa § 191 CSP v súlade so zásadou priamosti a ústnosti civilného procesu. Odvolací súd podľa týchto ustanovení a zásad nepostupoval, keď vo svojom zmeňujúcom rozhodnutí vychádzal z dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie, ktoré ale inak vyhodnotil, no bez toho, aby na ním nariadenom pojednávaní zopakoval (príp. doplnil) dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie.

14.6. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd postupoval v rozpore so znením ustanovenia § 384 ods. 1 CSP, a teda sa natoľko odchýlil od jeho znenia, že zásadne poprel jeho účel a význam, keď dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako prvoinštančný súd bez vykonania vlastného dokazovania alebo jeho zopakovania v odvolacom konaní, čím znemožnil dovolateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Dovolací súd mal preto za preukázané, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Uvedená námietka preto je dôvodná.

15. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, dovolaciemu súdu nezostalo iné, ako rozhodnutie odvolacieho súdu v spojitosti s nadväzujúcim rozhodnutím súdu prvej inštancie o trovách konania zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP). V novom rozhodnutí vo veci odvolací súd rozhodne aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

16. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že existencia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je sama osebe dôvodom pre zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal ďalšími dovolacími námietkami dovolateľa a správnosťou právnych záverov (§ 421 ods. 1 písm. a), b) CSP), na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie odvolacieho súdu. V prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť zásadného charakteru, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (m. m. 1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017). Uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 7Csp/34/2022-142 zo dňa 18. januára 2024 zrušil ako rozhodnutie súvisiace.

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec dovolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.